

Приказката е първото епическо произведение, с което започва големия път на детето в литературата. От нея то научава по словесен път за истината, правдата, красотата и горчивината на живота около него. Тя-приказката е един от най-старите жанрове на словесното изкуство. Нейният исторически път бележи едно дълго и сложно развитие на фолклорния приказан тип към преразказаната приказка с непрекъснато обогатяване на жанровата и характеристика.

Светът на приказките носи в себе си националното и общочовешкото богатство от образи и идеи, теми и сюжети, житейски мъдрости, натрупани през вековете. Те са част от духовната култура на всеки народ и на наследството от естетически ценности на човечеството като цяло.

Независимо дали са автентични или съвременни приказките са разнообразни, а действията на приказните герои поражда у детето интензивно преживявани емоции, то става съпричастно със съдбата на любимия си герой, следва го в мисълта си, определя неговите страдания, радва се на победите му.

Емоционално-образното въздействие на приказката е най-краткият път до съзнанието на детето. В тях има много философия, действеност, поука, свеж хумор, поетична образност. Със своето магическо въздействие приказката грабва детето, отвежда го в един вълшебен свят, поддържа будно неговото внимание и интерес, оказва силно въздействие върху психиката му, съдейства максимално за развитието на пресъздаващо и творческо въображение в зависимост от достъпността на приказната фабула.

Първата среща на детето с приказката се осъществява в семейството.

Деца жадват мига в който ще им се прочете и ли ще гледат приказка на екрана. От преки впечатления като педагог и личен опит като родител мога категорично да потвърдя, че децата, които слушат приказки са по-сигурни, чувстват се защитени от топлотата на майчиния глас. Приказката е идеалното средство детето да задържи възрастния до себе си и да усети обичта и нежността на възрастните около него.

В процеса на общуване родител-дете възприемането на приказката се осъществява чрез слуха,словото разкрива събития или чувства и е основа за възникване на зрими и ярки картини и образи.Възприемането на приказката е художествена дейност,която представлява сложен психически процес,в който присъстват усещания,емоции,мисленето.Преди да премине през ума,художественото слово въздейства върху чувствата и вълнува детето.Освен съдържанието на приказката,възприемането е опосредствано от четеца или от телевизионния екран и то започва от момента,в който детето се ориентира в текста и продължава дотогава докато словото звучи в детската душа и героите са пред погледа на детето.

Приказката разкрива пред детето нов образен свят изпълнен с очаквания,очарования и дълбок нравствен замисъл.

Приказката –жизнено правдива,дълбоко емоционална,обогатява и разширява кръгозора на децата,събужда у тях различни чувства,разсъждения и желание да изразяват отношение,развива речта им.Общуването на децата с приказката развива художествените интереси и потребности да общуват с красотата,да я създават.Децата предпочитат приказката пред другите жанрове,защото там растенията и животните говорят,защото доброто винаги побеждава,защото в тях стават вълшебни неща.

Големият полски писател Януш Корчак пише:”Детските години-това са планини,от които реката взема своето начало и оформя своето направление.Планина,в която се ражда вярата в чудесата и красотата,желанието да се открие светът.”Може би в този устрем към непознатото, в този стремеж към познанието трябва да потърсим и голямата роля на магията на телевизията.

Проблемът за мястото на телевизията в системата на възпитанието и обучението на децата е особено актуален и всеизвестна истина е ,че хубавите блага трябва да умеем да използваме разумно.Ако в телевизионните излъчвания предлагаме на нашите деца повече приказки ще обогатим естетическите и възприятия и представи,ще развием творческите процеси:въображение,мислене,памет,ще се формират някои качества на детската личност-наблюдателност,самостоятелност,целенасочена активност.

Телевизионните приказки добре отговарят на емоционалната детска природа и на естествения им стремеж да опознаят света.Децата обичат многократно да гледат и слушат приказки.Те привличат със своята увлекателност,с невероятните си вълшебства

и непременно с добрия край-в приказките децата най-лесно откриват доброто,което побеждава.Харесват приказки с животни,макар да преосмислят човешки взаимоотношения.Лесно възприемат приказки,в които ясно разграничават отделните моменти.Те предпочитат анимацията и това се определя от тяхното нагледно-образно възприемане на нещата.Приказните филми задържат силно вниманието на децата,там където има ефекти и атрактивност.По-трудно децата възприемат исторически факти и сложни човешки взаимоотношения.

Важна роля в процеса на развитието на личността на детето играят семейството,детската градина,училището и средствата за масова информация.

Ранното развитие на детското общуване се осъществява в междусубективното пространство на детето и възрастните. А след това и телевизионният екран става мощен фактор за изграждането на детското съзнание.

Възприемането на телевизионните приказки трябва да има системен и целенасочен характер.Управляването на този процес да бъде по посока на вътрешната активност на децата,за прояви на положително емоционално отношение към видяното,за създаване на многообразни контакти,вързки,прояви на хуманни чувства и интелектуално обогатяване.Важно място за възпитателното въздействие на приказките по телевизията е използването на някои методи ,съпътстващи процеса на възприемане-беседа,разговори,оценки.

Безспорно,е че телевизионното детство е обективна реалност.Но нека потърсим мястото на приказката на телевизионният екран.

Направих изследване за периода от 26.12.05 година до 26.02.2006 /2 месеца/ година на три национални телевизии"Канал 1", "БТВ" и „Нова телевизия”,което показва ,че от общо 424 предавания за деца само „Канал 1” е излъчил 8 приказки и то от чужди продукции.

Конкретно данните са следните:"Канал 1” е излъчила общо 220 детски предавания.От тях детски анимационни филми- 158,предавания за деца с научен характер- 25,детски новели -13,детско шоу- 5, телевизионни игри за деца -6,приключенски филми- 5 и приказки-само 8.Българската национална телевизия в периода на проучване се оказа

единствената телевизия която е излъчила 8 приказки на телевизионния екран.

Телевизия „БТВ“ в същия период е излъчила общо 155 предавания за деца.От тях 120 анимационни филми, 34 детско шоу и 1 приключенски филм.

„Нова телевизия“ от общо 69 детски предавания е излъчила 67 анимационни филма и 2 новели за деца.

Това проучване показва ,че за 60 календарни дни само 8 приказки са излъчени на малкия екран.

Къде тогава да търсим мястото на телевизионната приказка и нейното значение за естетическото,емоционалното и творческото развитие на децата,като тя отсъства от продукциите на едни от най-гледаните телевизии у нас?

Отсъстват българските народни приказки.Защо се забравиха приказките на” Педя човек-лакът брада”,руските драматизации на приказки и защо не се излъчват приказки в събота и неделя,в почивните и в празничните дни ,когато децата могат съвместно с родителите да гледат детски приказки и да общуват помежду си .Та нали това е начинът малкият зрител да се запознае с бита,разбиранията и културата на определен народ,начинът детето да разшири своите знания и обогати представите си.

Телевизията не ограничава,а разширява детският кръгзор и неговите мисловни възможности,повторното възприемане на приказките ,чрез телевизионния екран повишава способността за съпреживяване и изяснява идеята на автора,обогатява чувствата и въображението на детето,стимулира творческото начало.

Телевизионните предавания са могъщо средство в ръцете на учители и родители за възпитание и обучение на децата от различните възрастови групи.Използвайки ги разумно и изборно,чрез правилно ръководене и предварителна беседа ,те ще доведат до обогатяване на детските познания,до изясняване на нравствени понятия,ще стимулират детското творчество и емоционална удовлетвореност.

